

AB „IGNITIS GAMYBA“ REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS LAISVOS FORMOS APRAŠAS 2021 METAMS

Turinys

1. Sąvokos ir sutrumpinimai	3
2. Verslo vienetai	4
3. Pajamų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms.....	5
4. Kintamųjų sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms	7
5. Pastoviųjų sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms.....	10
6. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms	14
7. Finansinės veiklos pajamos ir sąnaudos.....	16
8. Leistinos investicijų grąžos sąnaudos ir kapitalo poreikis paslaugoms	16
9. Ilgalaikio turto paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms.....	16

1. Sąvokos ir sutrumpinimai

1 lentelė. Sąvokos ir sutrumpinimai

Santrumpa	Apibrėžimas
Aprašas	Bendrovės reguliavimo apskaitos sistemos laisvos formos aprašas, parengtas vadovaujantis Taisyklėmis ir Metodika.
ATL	Apyvartiniai taršos leidimai.
Bendrosios sąnaudos	Sąnaudos, kurių neįmanoma susieti su paslauga ir (ar) produktu ir kurios susijusios su visa elektros energetikos įmonės veikla.
Bendrovė	AB „Ignitis gamyba“
Dažnio atkūrimo rezervo paslauga	Antrinis aktyviosios galios rezervas.
Ekspluatacijoje esantis turtas	Visas ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas, išskyrus nebaigtą statybą, turtą, kuris apibrėžtas kaip nenaudojamas, investicijas, ilgalaikes gautinas sumas, išankstinius apmokėjimus už ilgalaikį turtą ir atidėtojo pelno mokesčio turtą.
EKŪ	UAB „Elektrėnų komunalinis ūkis“.
KHAE	Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė.
KHE	Kauno Algirdo Brazausko hidroelektrinė.
KCB	Lietuvos elektrinės kombinuoto ciklo blokas.
EK	AB „Ignitis gamyba“ Elektrėnų kompleksas, kurį sudaro senieji elektros energijos gamybos blokai (7-8), KCB ir ŠGB, įskaitant šių blokų bendrastotinius įrenginius. Gamybos įrenginių priskyrimas paslaugoms atitinkamais metais pateikiamas priede Nr. 1.
Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga	Atsiskyrusios ar atskirtos elektros energetikos sistemos dalies darbas, kai dirbama asinchroniškai su pagrindine elektros energetikos sistema
Kriterijus	Veiksnyss, kuriuo vadovaujantis pagal priežastingumo ryšį konkrečios pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto sumos yra priskiriamos galutinėms paslaugoms (produktams) ir (arba) verslo vienetams.
Metodika	VERT 2012 m. rugsėjo 14 d. nutarimu Nr. O3-229 „Dėl Elektros energijos kainos ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“ patvirtinta metodika su vėlesniais pakeitimais.
Netiesioginės sąnaudos	Sąnaudos, kurios priskiriamos pelno centrams naudojant ekonomine, technine logika pagrįstus paskirstymo kriterijus.
Pelno centras	Bendrovės padalinys, kuris gauna pajamas ir patiria su jų uždirbimu susijusias sąnaudas.
Pirminis priskyrimas	Apskaitos įrašų (turto, sąnaudų, pajamų) priskyrimas paslaugai (sistemai) arba sąnaudų centrui, arba bendram veiklos palaikymui, arba nepaskirstomai kategorijai.
PSO	Perdavimo sistemos operatorius.
Reguliavimo apskaitos (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) sistema arba Reguliavimo apskaitos sistema (RAS)	Apskaitos sistema, apimanti apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą, suformuota ir naudojama reguliavimo tikslais.

Santrumpa	Apibrėžimas
ŠGB	Šilumos gamybos blokas, t. y. Bendrovės šilumos gamybos iš biokuro ir dujų pajėgumai, investicijos į kuriuos suderintos su VERT vadovaujantis VERT 2012 m. spalio 26 d. nutarimu Nr. O3-326.
Šilumos kainų metodika	VERT 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 „Dėl Šilumos kainų nustatymo metodikos“ patvirtinta metodika su vėlesniais pakeitimais.
Taisyklės	VERT 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ patvirtintos taisyklės, su vėlesniais pakeitimais.
Tiesioginės sąnaudos	Sąnaudos, kurias galima tiesiogiai ir tiksliai priskirti konkrečioms paslaugoms (produktams).
Verslo vienetas	Elektros energetikos įmonės veiklos dalis, skirta tam tikros grupės paslaugoms ir (ar) produktams teikti.
VERT	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba iki 2019 m. liepos 1 d. reguliuotojas buvo Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau Apraše Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija vadinama VERT).
Pakaitos rezervas	Tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atstatymui, paslauga.

2. Verslo vienetai

Bendrovės finansiniai metai prasideda sausio 1 d., o baigiasi – gruodžio 31 d. Bendrovė vykdydama apskaitos atskyrimą, ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas ir turtą skirsto pagal šiuos verslo vienetus ir paslaugas:

1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla (verslo vienetas):
 - 1.1. Pakaitos rezervo paslauga;
 - 1.2. Komercinės elektros energijos gamyba (Pakaitos rezervo paslauga);
 - 1.3. Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga;
 - 1.4. Komercinės elektros energijos gamyba (Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga);
 - 1.5. Reguluojama šilumos gamyba EK;
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetas:
 - 2.1. Dažnio atkūrimo rezervo paslauga;
 - 2.2. Totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslauga;
 - 2.3. Elektros energijos, pagamintos perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, pardavimo paslauga.
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetas.

Atitinkamų verslo vienetų paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugų (produktų) aprašymas pateikiamas 2 lentelėje¹. Apraše Bendrovė pateikia reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitoje naudojamus principus, metodus ir tvarkas, atliekant apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą. Vadovaujantis Aprašu Bendrovė teiks ataskaitas Taisyklėse numatytais terminais ir apimtimi.

Pažymėtina, kad Pirminis priskyrimas atitinkamoms reguliuojamoms paslaugoms teikti naudojamų Bendrovės EK gamybos blokų ir įrenginių, kitų elektrinių įrenginių, teikiančių

¹ Dalis Bendrovės veiklos, kuri apima pajamas, sąnaudas ir turtą, nepriskiriama nei reguliuojamiems, nei nereguluojamiems veiklos verslo vienetais. Nepaskirstomoje dalyje apskaitomi reguliuojamos veiklos pajamos, finansinėje apskaitoje apskaityti sukaupimai, su reguliuojama veikla susijusios sąnaudos, kurios nėra paskirstomos bei demontavimo projektų pajamos ir sąnaudos.

atitinkamas paslaugas kiekvieniems metams numatomas specialiojoje dalyje (1 priedas), kuri užpildyta pateikiama VERT su kiekviena metine ataskaita.

2 lentelė. Verslo vienetų ir paslaugų (produktų) sąrašas ir aprašymas

Verslo vienetas/paslauga	Paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugos (produkto) aprašymas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima elektros energijos gamybą EK, KCB, 7 ir 8 blokų pakaitos rezervo ir izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugas ir šilumos gamybą, kuriai taikomas privalomasis reguliavimas.
1.1. Pakaitos rezervo paslauga;	EK veiklos dalis apimanti tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugą, apibrėžtą 2012 m. birželio 18 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakyme Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“.
1.2. Komerčinė elektros energijos gamyba (Pakaitos rezervo paslauga);	Bendrovės veiklos dalis, apimanti elektros energijos gamybą EK įrenginiais, teikiančiais pakaitos rezervo paslaugą, išskyrus privalomuosius bandymus.
1.3. Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga;	EK veiklos dalis apimanti izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugą, apibrėžtą 2012 m. birželio 18 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakyme Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“.
1.4. Komerčinė elektros energijos gamyba (Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga);	Bendrovės veiklos dalis, apimanti elektros energijos gamybą EK įrenginiais, teikiančiais izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugą, taip kaip numatyta Metodikos 29 punkte, išskyrus privalomuosius bandymus.
1.5. Reguluojama šilumos gamyba EK.	Apima šilumos energijos gamybos paslaugą, kurios kainai taikomas privalomasis reguliavimas remiantis VERT išaiškinimu (minėtų paslaugų pardavimas EKŪ). Šilumos gamybos dalis reguliuojama pagal Šilumos kainų metodiką.
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetas:	Apima dažnio atkūrimo rezervo bei totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugas.
2.1. Dažnio atkūrimo rezervo paslauga;	KHAE veiklos dalis apimanti antrinio aktyviosios galios rezervo paslaugą, apibrėžtą 2012 m. birželio 18 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakyme Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“.
2.2. Totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslauga;	Teikdama šią paslaugą Bendrovė yra įpareigota vykdyti Lietuvos elektros energetikos sistemos atkūrimo po totalios avarijos bandymus.
2.3. Elektros energijos, pagamintos perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, pardavimo paslauga.	Skirtumas tarp pajamų ir kintamųjų sąnaudų, gautas pardavus elektros energiją, pagamintą perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, per ataskaitinį laikotarpį. Detalesnė informacija pateikiama Metodikoje.
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetas.	Bendrovės veikla verslo vienetė, kurios pajamų/sąnaudų dydis ir/ar kaina nėra nustatoma VERT ir kuri nepriskirta 1-2 punktų verslo vienetams. Prie šios paslaugos priskirta rezervinės šiluminės galios palaikymo centrinio šildymo tiekimo sistemoje paslauga.

3. Pajamų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Toliau detaliam aptariamos kiekvienai iš reguliuojamų paslaugų priskiriamos pajamos ir jų priskyrimo principai.

3 lentelė. Pajamų priskyrimas verslo vienetams ir paslaugoms²

Verslo vienetą/paslauga	Pajamų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla;	Pajamos sietinos su EK senaisiais blokais (7-8 blokai) (išskyrus nereguliuojamą dalį, kuri nepatenka į 1.1 – 1.5 paslaugų apibrėžimą), KCB, ŠGB (išskyrus nereguliuojamą dalį). Apima visas pajamas iš 1.1-1.5 punktų.	Tiesiogiai
1.1. Pakaitos rezervo paslauga;	Priskiriamos EK iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukupimų) už tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugą. Šiai paslaugai taip pat priskiriamos įrenginiais, teikiančiais 1.1 paslaugą, privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo ir kitos su bandymais susijusios pajamos. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms. Šią paslaugą teikiančiais įrenginiais ne privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo pajamos priskiriamos 1.2 paslaugai.	Tiesiogiai
1.2. Komercinės elektros energijos gamyba (Pakaitos rezervo paslauga);	Šiai paslaugai priskiriamos įrenginiais, priskirtais 1.1 paslaugos teikimui, pagamintos elektros energijos pardavimo pajamos, išskyrus privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo pajamas.	Tiesiogiai
1.3. Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga;	Priskiriamos EK iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukupimų) už izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslaugos teikimą. Taip pat priskiriamos atitinkamo įrenginio elektros energijos pardavimo ir kitos pajamos, susijusios su privalomaisiais, periodiniais bei Lietuvos elektros energetikos sistemos izoliuotu darbu susijusiais bandymais. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms. Šią paslaugą teikiančiais įrenginiais ne privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo pajamos priskiriamos 1.4 paslaugai.	Tiesiogiai
1.4. Komercinės elektros energijos gamyba (Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga);	Šiai paslaugai priskiriamos įrenginiais, priskirtais 1.3 paslaugos teikimui, pagamintos elektros energijos pardavimo pajamos, įskaitant kainos apsidraudimo kontraktų rezultatą, išskyrus privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos pardavimo pajamas.	Tiesiogiai
1.5. Reguliuojama šilumos gamyba EK;	Priskiriamos pajamos gautos iš EKŪ už reguliuojamas paslaugas (parduotą šilumos energiją).	Tiesiogiai
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetą:	Apima 2.1-2.2 punktų pajamas.	Tiesiogiai
2.1. Dažnio atkūrimo rezervo paslauga;	Priskiriamos iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukupimų) už KHAE teikiamą antrinio galios rezervo paslaugą.	Tiesiogiai
2.2. Totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslauga;	Priskiriamos iš Lietuvos PSO einamaisiais metais gautos pajamos (be sukupimų) už KHAE ir KHE teikiamą totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslaugą (taip pat, esant poreikiui, pajamos, gautos EK atliekant sistemos atstatymo bandymus PSO užsakymu).	Tiesioginės pajamos priskiriamos tiesiogiai

² Dalis Bendrovės pajamų nepaskirstomos verslo vienetams. Nepaskirstomosiose pajamos apskaitomi reguliuojamos veiklos pajamoms finansinėje apskaitoje apskaityti sukupimai bei demontavimo projektų pajamos.

Verslo vienetas/paslauga	Pajamų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
2.3. Elektros energijos, pagamintos perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, pardavimo paslauga.	Pajamos, gautos pardavus elektros energiją, pagamintą perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, per ataskaitinį laikotarpį.	Tiesiogiai
3. Nereguliuojamos veiklos verslo vienetas.	Kitos Bendrovės pajamos, kurių dydis ar kaina nėra nustatoma VERT ir kurios neįtrauktos į 1-2 punktus.	Tiesiogiai

4. Kintamųjų sąnaudų paskirstymas verslo vienetais ir paslaugoms

Kintamosios sąnaudos yra suprantamos taip kaip nurodyta Taisyklių priedo Nr. 4 II.1. – II.5. punktuose. Kintamosios sąnaudos, kurios priskiriamos skirtingiems verslo vienetais ir paslaugoms bei jų priskyrimo principai paaiškinti 4 lentelėje.

4 lentelė. Kintamųjų sąnaudų priskyrimui verslo vienetais ir paslaugoms principai

Verslo vienetas/paslauga	Kintamosios sąnaudos/sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima kintamąsias sąnaudas iš 1.1-1.5 punktų.	
1.1. Pakaitos rezervo paslauga;	Paslaugai priskiriama kintamųjų sąnaudų dalis, tenkanti šią paslaugą teikiantiems įrenginiams, susijusi su privalomaisiais atitinkamų įrenginių bandymais ir infrastruktūros palaikymu (įskaitant proporcingą bendrastotinių įrenginių infrastruktūros palaikymo sąnaudų dalį). Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugai. Netiesioginės sąnaudos įrenginiams priskiriama remiantis 1-u, 2-u ir 5-u paskirstymo kriterijais pateikiamais 5 lentelėje. Tiesioginės sąnaudos paslaugai priskiriamos tiesiogiai Bendrovės finansinėje apskaitoje. Numatomos sąnaudų grupės: a) kuro įsigijimo sąnaudos; b) ATL sąnaudos; c) reagentų sąnaudos; d) elektros energijos įsigijimo savoms reikmėms sąnaudos (įskaitant šios elektros persiuntimo sąnaudas); e) balansavimo ir reguliavimo elektros energijos įsigijimo sąnaudos; f) kitos kintamosios sąnaudos. Šią paslaugą teikiančiais įrenginiais ne privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos gamybos sąnaudos priskiriamos 1.2 paslaugai.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą, 2-ą ir 5-ą kriterijus
1.2. Komercinės elektros energijos gamyba (Pakaitos rezervo paslauga);	Priskiriamos įrenginiais, priskirtais 1.1 paslaugos teikimui, pagamintos elektros energijos kintamosios gamybos sąnaudos, išskyrus privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos kintamąsias gamybos sąnaudas bei infrastruktūros palaikymo sąnaudas.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai
1.3. Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga;	Paslaugai priskiriama kintamųjų sąnaudų dalis, tenkanti šią paslaugą teikiantiems įrenginiams, susijusi su atitinkamų įrenginių bandymais ir infrastruktūros palaikymu (įskaitant proporcingą bendrastotinių įrenginių infrastruktūros palaikymo sąnaudų dalį).	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės

Verslo vienetas/paslauga	Kintamosios sąnaudos/sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
	Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugai. Netiesioginės sąnaudos įrenginiams priskiriama remiantis 1-u, 2-u ir 5-u paskirstymo kriterijais pateikiamais 5 lentelėje. Tiesioginės sąnaudos paslaugai priskiriamos tiesiogiai Bendrovės finansinėje apskaitoje. Numatomos sąnaudų grupės: a) kuro įsigijimo sąnaudos; b) ATL sąnaudos; c) reagentų sąnaudos; d) elektros energijos įsigijimo savoms reikmėms sąnaudos (įskaitant šios elektros persiuntimo sąnaudas); e) balansavimo ir reguliavimo elektros energijos įsigijimo sąnaudos; f) kitos kintamosios sąnaudos. Šią paslaugą teikiančiais įrenginiais ne bandymų metu pagamintos elektros energijos gamybos sąnaudos priskiriamos 1.4 paslaugai.	sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą, 2-ą ir 5-ą kriterijus
1.4. Komercinės elektros energijos gamyba (Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga);	Priskiriamos įrenginiais, priskirtais 1.3 paslaugos teikimui, pagamintos elektros energijos kintamosios gamybos sąnaudos, įskaitant kainos apsidraudimo kontraktų rezultata, išskyrus privalomųjų bandymų metu pagamintos elektros energijos kintamąsias gamybos sąnaudas bei infrastruktūros palaikymo sąnaudas.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai
1.5. Reguluojama šilumos gamyba EK;	Kintamųjų sąnaudų dalis (išskyrus kuro įsigijimo sąnaudas) įrenginiams priskiriama remiantis 2-u, 3-u, 6-u ir 7-u paskirstymo kriterijais pateikiamais 5 lentelėje. Kuro įsigijimo sąnaudos paslaugai priskiriamos tiesiogiai Bendrovės finansinėje apskaitoje.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai (kuras), netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 2-ą, 3-ą, 6-ą ir 7-ą kriterijus
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetas:	Apima 2.1-2.2 punktų kintamąsias sąnaudas.	
2.1. Dažnio atkūrimo rezervo paslauga;;	Kintamosios sąnaudos 2.1 paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma
2.2. Totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslauga;	Priskiriamas bandymų metu sunaudotas kuras ir elektros energija. Taip pat priskiriamos elektros energijos įsigijimo sąnaudos, kurias Bendrovė patyrė priversta pirkti elektros energiją krovimui nepalankiomis sąlygomis, nes esant palankioms sąlygoms buvo atliekamas bandymas. Sąnaudos apskaičiuojamos kaip kainų skirtumas tarp bandymo atlikimo valandinių elektros kainų ir faktiškų įsigytos elektros energijos valandinių kainų padauginus iš įsigyto kiekio.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai
2.3. Elektros energijos, pagamintos perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, pardavimo paslauga.	Sąnaudos, patirtos pardavus elektros energiją, pagamintą perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, per atskaitinį laikotarpį.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetas.	Kitos Bendrovės kintamosios sąnaudos, kurios neįtrauktos į 1-2 punktus.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos

Verslo vienetas/paslauga	Kintamosios sąnaudos/sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
		paskirstomos pagal 5 lentelės 2-ą, 3-ą, 6-ą ir 7-ą kriterijus

Kintamųjų sąnaudų paskirstymui naudojami paskirstymo kriterijai pateikiami 5 lentelėje.

5 lentelė. Pajamų, sąnaudų priskyrimui verslo vienetais ir paslaugoms naudojami paskirstymo kriterijai

Eil. Nr.	Paskirstymo kriterijus	Paskirstymo kriterijaus vertė	Apskaičiavimo dažnis	Taikymo sritis	Paskirstymo kriterijaus paaiškinimas/naudojimo pagrindimas
1.	Bendrastotinių (Netiesioginių) elektros energijos gamybos įrenginių sąnaudų paskirstymo pagal galią kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios, pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas	Šis kriterijus apibrėžia bendrastotinių (Netiesioginių) sąnaudų paskirstymo principą elektros energijos gamybos įrenginiams pagal jų galią. Jis apskaičiuojamas vadovaujantis Metodikos 14 punktu bei VERT pažymomis dėl Bendrovės elektros energijos rezervinės galios užtikrinimo paslaugų kainų viršutinių ribų nustatymo.
2.	Šilumos energijos gamybos įrenginių paskirstymo tarp šilumos energijos gamybos ir elektros energijos gamybos reguliuojamų paslaugų kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios, pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas	Šis kriterijus apibrėžia šilumos energijos įrenginių sąnaudų paskirstymo principą tarp šilumos energijos gamybos ir elektros energijos gamybos reguliuojamų paslaugų. Jis apskaičiuojamas remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“ suderintu „Turto sąnaudų atskyrimo principų aprašu“ (4 priedas). Kriterijus apskaičiuojamas vadovaujantis VERT pažymomis dėl Bendrovės šilumos gamybos bazinės kainos (kainos dedamųjų) ir rezervinės galios užtikrinimo paslaugos kainos nustatymo.
3.	Reguliuojamos ir nereguliuojamos šilumos energijos gamybos bendrųjų kintamųjų sąnaudų atskyrimo kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios sąnaudos	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos tam tikrų grupių kintamosios sąnaudos tarp reguliuojamos ir nereguliuojamos šilumos energijos gamybos. Jis apskaičiuojamas kaip santykis tarp reguliuojamos ir nereguliuojamos šilumos energijos pardavimų apimčių.
4.	KHAE antrinio galios rezervo paslaugos ir kitų	0-100%	Periodinis	Pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos KHAE pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas tarp antrinio galios rezervo

Eil. Nr.	Paskirstymo kriterijus	Paskirstymo kriterijaus vertė	Apskaičiavimo dažnis	Taikymo sritis	Paskirstymo kriterijaus paaiškinimas/naudojimo pagrindimas
	veiklų atskyrimo kriterijus			ir ilgalaikis turtas	paslaugos ir kitų KHAE teikiamų veiklų. Antrinio galios rezervo paslaugos dalis apskaičiuojama kaip perdavimo sistemos operatoriaus vidutinis dieninis faktiškai užsakytas balansavimo pajėgumų kiekis padalintas iš visos KHAE instaliuotos galios.
5.	Elektros energijos gamybos įrenginio galios paskirstymo kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios, pastoviosios sąnaudos, nusidėvėjimas ir ilgalaikis turtas	Jeigu elektros energijos gamybos įrenginys teikia daugiau nei vieną reguliuojamą paslaugą, tai sąnaudų paskirstymas gali būti atliekamas pagal konkrečiai paslaugai priskirtos galios santykinį dydį.
6.	Nenutrūkstamo dujų tiekimo paskirstymo kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios sąnaudos	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos nenutrūkstamo dujų tiekimo sąnaudos tarp paslaugų. Paskirstymo procentas apskaičiuojamas atsižvelgiant į atitinkamo įrenginio dujų vartojimo pajėgumus.
7.	Reguliuojamos šilumos gamybos reagentų ir apyvartinių taršos leidimų paskirstymo kriterijus	0-100%	Periodinis	Kintamosios sąnaudos	Šis kriterijus apibrėžia kaip paskirstomos reagentų ir apyvartinių taršos leidimų sąnaudos reguliuojamai šilumos gamybai. Paskirstymo procentas apskaičiuojamas atsižvelgiant į faktinę šilumos gamybos kuro struktūrą pagal kiekvieną gamybos objektą.

5. Pastoviųjų sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Bendrovės finansinėje apskaitoje išskiriami padaliniai, kurių pastoviosios sąnaudos apskaitomos atskirai, pateikiami 6 lentelėje.

6 lentelė. Finansinėje apskaitoje išskiriami padaliniai, kuriems pastoviosios sąnaudos apskaitomos atskirai

Kodas	Padalinio pavadinimas	Padalinių klasifikacija	Taikoma paslaugoms
300001	Valdyba	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
300002	Generalinis direktorius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
301030	Vilniaus trečioji termofikacinė elektrinė (TE-3)	Pelno centras	Paslauga 3
301040	Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė	Pelno centras	Paslaugos 2.1, 2.2, 3
301050	Kauno Algirdo Brazausko hidroelektrinė	Pelno centras	Paslaugos 2.2, 3
301060	Rezervinė elektrinė bendrastotiniai	Pelno centras	Paslaugos 1.1, 1.3
301069	Kombinuoto ciklo blokas	Pelno centras	Paslaugos 1.3

Kodas	Padalinio pavadinimas	Padalinių klasifikacija	Taikoma paslaugoms
301071	Šilumos gamybos blokas (garo katilai)	Pelno centras	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 3
301072	Šilumos gamybos blokas (biokuro katilai)	Pelno centras	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 3
301078	Rezervinė elektrinė 7-8 blokai	Pelno centras	Paslaugos 1.1, 1.3
301080	Demontavimas ir susitvarkymas	Nepaskirstomos sąnaudos	Nepriskiriama paslaugoms
302010	Finansų ir reguliavimo skyrius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
302050	Administravimo ir turto valdymo skyrius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
304010	Procesų vystymo skyrius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
304020	Projektų skyrius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
304030	Verslo vystymo tarnyba	Pelno centras	Paslauga 3
306000	Didmeninė elektros prekyba	Pelno centras	Paslauga 3
308020	Personalo skyrius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
308030	Komunikacijos skyrius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
309000	Darbuotojų saugos ir sveikatos skyrius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3
309010	Prevencijos skyrius	Administracinis padalinys	Paslaugos 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2, 3

Pelno centrų pastoviosios sąnaudos apskaitomos tiesiogiai atitinkamuose padaliniuose. Atitinkamo pelno centro pastoviųjų sąnaudų dalies santykis su visų pelno centrų pastoviosiomis sąnaudomis apskaičiuojamas:

$$SD_n = \frac{VS_n}{VS_{pn}} \quad (1)$$

čia:

SD_n – n-ojo pelno centro pastoviųjų sąnaudų santykis su visų pelno centrų pastoviosiomis sąnaudomis eliminavus nepaskirstomąsias sąnaudas;

VS_n – n-ojo pelno centro pastoviosios sąnaudos, Eur;

VS_{pn} – visų pelno centrų pastoviųjų sąnaudų suma, eliminavus nepaskirstomąsias sąnaudas, Eur.

Administracinių padalinių sąnaudos yra būtinos Bendrovės egzistavimui ir veiklos tęstinumo užtikrinimui.

Administracinių padalinių netiesioginės sąnaudos pelno centrams priskiriamos netiesiogiai, naudojant 1 formulę.

Administracinių padalinių bendrosios sąnaudos paslaugoms priskiriamos taip, kaip tai numato Taisyklių 28 punktą.

Žemiau pateikiamas paaiškinimas (7 lentelė), kaip pelno centrų sąnaudos (su jiems priskirtomis administracinių padalinių pastoviosiomis sąnaudomis) priskiriamos atitinkamiems verslo vienetams ir paslaugoms. Atkreipiame dėmesį, kad reguliuojamoms paslaugoms nepriskiriamos pastoviosios sąnaudos, kurios, remiantis Taisyklėmis, nėra paskirstomos nei galutinėms paslaugoms (produktams) teikti (reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) vertei kurti), nei verslui

palaikyti (užtikrinti reguliuojamos veiklos nepertraukiamumą, saugumą, stabilumą). Šias pastoviąsias sąnaudas bendrovė priskiria prie nepaskirstomųjų sąnaudų.

Pagal 16-ąjį Tarptautinį finansinės atskaitomybės standartą „Nuoma“ (taikomą metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2019 m. sausio 1 d. arba vėliau) finansinėje apskaitoje apskaitytos nuomos sąnaudos, kurios, įsigaliojus standartui perkeltos prie nusidėvėjimo sąnaudų, reguliuojamos veiklos ataskaitose priskiriamos pastoviųjų sąnaudų kategorijai (Taisyklių 4 priedo II.6 – II.12.8 punktai) eliminuojant jas iš nusidėvėjimo sąnaudų kategorijos.

Padalinyje 301060 apskaitomos Netiesioginės sąnaudos, susijusios su EK bendrastotiniiais įrenginiais, kurios, kartu su 301060 padalinio Bendrosiomis sąnaudomis, paskirstomos EK elektros gamybos įrenginiams naudojant 5 lentelėje pateiktus kriterijus. Padalinyje apskaitomos sąnaudos ir turtas, susijęs su visais EK eksploatuojamais elektros gamybos įrenginiais (pvz.: teritorijos apsauga, nuotekų surinkimas ir valymas, priešgaisrinė sauga, nudruskinto vandens, vandenilio gamyba ir kt.). Atitinkamai, EK elektros gamybos įrenginiams paskirstoma ir 301071 bei 301072 padalinių Netiesioginių ir Bendrųjų sąnaudų (tik dalies, tenkančios elektros energijos gamybai, kuri nustatyta remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“) dalis. Padalinyje 301069 apskaitomos KCB Tiesioginės sąnaudos. Padalinyje 301078 apskaitomos 7 ir 8 blokų Tiesioginės sąnaudos bei šių blokų bendrastotinės sąnaudos, t. y. sąnaudos, patiriamos dėl šių dviejų blokų bendrai, jeigu abu įrenginiai eksploatuojami.

Bendrastotinių įrenginių sąnaudos laikomos Netiesioginėmis sąnaudomis, kurioms administracinių padalinių netiesioginės sąnaudos priskiriamos vadovaujantis atitinkamo pelno centro pastoviųjų sąnaudų dalies santykiu apskaičiuotu pagal 1 formulę. Bendrastotinių įrenginių sąnaudos, susijusios bendrai su visais EK elektros gamybos įrenginiais, t.y. EK KCB, 7 ir 8 blokais, kartu su šioms įrenginiams priskirtomis bendrosiomis sąnaudomis, paskirstomos gamybos įrenginiams ir paslaugoms atsižvelgiant į VERT sprendimuose dėl konkrečių metų kainų viršutinių ribų nustatymo naudojamus bendrastotinių įrenginių sąnaudų paskirstymo principus. Padalinyje 301078 apskaitomos 7 ir 8 blokų bendrastotinių įrenginių sąnaudos paskirstomos šioms įrenginiams lygiomis dalimis.

7 lentelė. Pastoviųjų sąnaudų priskyrimo verslo vienetams ir paslaugoms principai

Verslo vienetas/paslauga	Pastoviųjų sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima pastoviąsias sąnaudas iš 1.1-1.5 punktų.	
1.1. Pakaitos rezervo paslauga;	Paslaugai priskiriamos paslaugą teikiančių įrenginių Tiesioginės, Netiesioginės ir Bendrosios pastoviosios sąnaudos (įskaitant bendrastotinių įrenginių sąnaudų dalį). Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą, 2-ą ir 5-ą kriterijus bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal Taisyklių 28 punktą
1.2. Komercinės elektros energijos gamyba (Pakaitos rezervo paslauga);	Pastoviosios sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma

Verslo vienetas/paslauga	Pastoviųjų sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1.3. Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga;	Paslaugai priskiriamos paslaugą teikiančių įrenginių Tiesioginės, Netiesioginės ir Bendrosios pastoviosios sąnaudos (įskaitant bendrastotinių įrenginių sąnaudų dalį). Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą, 2-ą ir 5-ą kriterijus bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal Taisyklių 28 punktą
1.4. Komerčinės elektros energijos gamyba (Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga);	Pastoviosios sąnaudos paslaugai nepriskiriamos ³ .	Nepaskirstoma
1.5. Reguluojama šilumos gamyba EK;	Paslaugai priskiriama paslaugą teikiančių įrenginių Tiesioginių, Netiesioginių ir Bendrųjų pastoviųjų sąnaudų dalis, nustatyta remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 2-ą, 3-ą, 6-ą ir 7-ą kriterijus bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal Taisyklių 28 punktą
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetą:	Apima 2.1-2.2 punktų pastoviąsias sąnaudas.	
2.1. Dažnio atkūrimo rezervo paslauga;	Paslaugai priskiriama paslaugą teikiančių įrenginių Tiesioginių, Netiesioginių ir Bendrųjų pastoviųjų sąnaudų dalis priklausanti nuo LITGRID AB iš KHAE faktiškai užsakytų balansavimo pajėgumų kiekių.	Netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 4-ą kriterijų bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal Taisyklių 28 punktą
2.2. Totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslauga;	Pastoviosios sąnaudos paslaugai priskiriamos remiantis KHE ir KHAE atsakingų darbuotojų analitiniu įvertinimu, apskaičiavus atitinkamų pozicijų darbuotojų darbo laiką, skirtą paslaugos teikimui, apskaičiavus kuro, elektros, alternatyvių kaštų ir kitas sąnaudas.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos nepaskirstomos; bendrosios sąnaudos nepaskirstomos
2.3. Elektros energijos, pagamintos perdavimo sistemos operatoriumi aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, pardavimo paslauga.	Pastoviosios sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetą.	Kitos Bendrovės pastoviosios sąnaudos, kurios neįtrauktos į 1-2 punktus.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 2-ą, 4-ą kriterijus bei (1) formulę;

³ Išimtis taikoma KCB ilgalaikei priežiūrai sutarties (toliau – LTSA) kintamajai daliai. LTSA kintamosios dalies sąnaudos apskaičiuojamos remiantis faktinėmis KCB elektros gamybos valandomis. Bendrovė šias sąnaudas istoriškai apskaito prie pastoviųjų sąnaudų, kartu su sąlyginai pastoviaja LTSA sąnaudų dalimi, tačiau savo prigimtimi tai yra kintamosios sąnaudos, nes tiesiogiai priklauso nuo gamybos apimčių.

Verslo vienetas/paslauga	Pastoviųjų sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
		bendrosios sąnaudos paskirstomos pagal Taisyklių 28 punktą

6. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Bendrovė atkreipia dėmesį, kad nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos reguliuojamos veiklos ataskaitose, parengtose remiantis Taisyklėmis, nesutaps su šiomis sąnaudomis Bendrovės finansinėse ataskaitose, parengtose pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos ir ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinė vertė 1.1-3 paslaugoms apskaičiuojama remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais, išskyrus turto vienetus, priskirtinus padaliniams, kurie nėra susiję su reguliuojamų paslaugų teikimu. Bendrovė reguliuojamoje veikloje naudojamus ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus (aktualią versiją) VERT pateikė 2021 m. rugpjūčio 12 d. raštu Nr. SD-306. Koreguojant ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus nusidėvėjimas perskaičiuojamas nuo likutinės ilgalaikio turto vertės normatyvų pakeitimo datai. Ilgalaikio turto normatyvai pateikiami priede Nr. 3.

Priskiriant atitinkamo padalinio nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas, kurios apskaičiuotos remiantis su VERT suderintais normatyvais, paslaugoms, remiamasi Bendrovės finansinėje apskaitoje atitinkamiems padaliniams priskirto ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų sąrašu bei jame pateiktais požymiais nurodančiais naudojimo paskirtį ir pobūdį.

Žemiau pateikiamas paaiškinimas (8 lentelė) kaip padalinių nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos priskiriamos atitinkamiems verslo vienetams ir paslaugoms⁴. Analogiškai paslaugoms priskiriamas ir ilgalaikis materialusis bei nematerialusis turtas. Atkreiptinas dėmesys, kad paslaugoms yra nepriskiriamos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos apskaičiuotos nuo ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės dalies, įsigytos už dotacijas ar subsidijas. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos užkonservuotam turtui nėra skaičiuojamos. Jeigu nors dalį konkretaus mėnesio turtas nebuvo užkonservuotas, jam skaičiuojamos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos už visą mėnesį.

8 lentelė. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų priskyrimo verslo vienetams ir paslaugoms principai

Verslo vienetas/paslauga	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas iš 1.1-1.5 punktų.	
1.1. Pakaitos rezervo paslauga;	Priskiriamos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, susijusios su paslaugą teikiančiais elektros energijos gamybos blokais bei atitinkamai tiems blokams tenkanti bendrastotinių įrenginių (Netiesioginių) nusidėvėjimo sąnaudų dalis. Aprašo	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5

⁴ Padalinių 301060, 301078, 301069 ir 301040 turto vienetų, kurie remiantis VERT pateiktu sąrašu nepriskirtini reguliuojamai veiklai, nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, bei atitinkamų padalinių kitų turto vienetų, kurie remiantis Taisyklėmis nepriskirtini reguliuojamai veiklai, nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos (siejamos su 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2 paslaugomis) priskiriamos prie nepaskirstomosios veiklos.

Verslo vienetas/paslauga	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
	priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	lentelės 1-ą, 2-ą ir 5-ą kriterijus bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos priskiriamos pagal Taisyklių 28 punktą
1.2. Komerčinės elektros energijos gamyba (Pakaitos rezervo paslauga);	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma
1.3. Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga;	Priskiriamos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, susijusios su paslauga teikiančiais elektros energijos gamybos blokais bei atitinkamai tiems blokams tenkanti bendrastotinių įrenginių (Netiesioginių) nusidėvėjimo sąnaudų dalis. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 1-ą, 2-ą ir 5-ą kriterijus bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos priskiriamos pagal Taisyklių 28 punktą
1.4. Komerčinės elektros energijos gamyba (Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga);	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma
1.5. Reguluojama šilumos gamyba EK;	Paslaugai priskiriama 301071 bei 301072 padalinių nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų dalis, nustatyta remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“ įtvirtintomis nuostatomis. Taip pat atskirais VERT nutarimais suderintų (investicijų) ir reguliuojamai šilumos gamybai priskirtų turto vienetų nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų dalis.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 2-ą, 3-ą, 6-ą ir 7-ą kriterijus bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos priskiriamos pagal Taisyklių 28 punktą
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetai:	Apima 2.1-2.3 punktų nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas.	
2.1. Dažnio atkūrimo rezervo paslauga;	Paslaugai priskiriama 301040 padalinio nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų, apskaičiuotų remiantis su VERT suderintais normatyvais, dalis, priklausanti nuo LITGRID AB iš KHAE faktiškai užsakytų balansavimo pajėgumų kiekių.	Netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 4-ą kriterijų bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos priskiriamos pagal Taisyklių 28 punktą
2.2. Totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslauga;	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos paslaugai priskiriamos remiantis KHE ir KHAE darbuotojų atitinkamai paslaugai priskirtu turto vienetų sąrašu. Turto vienetams nusidėvėjimas apskaičiuojamas remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai
2.3. Elektros energijos, pagamintos perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, pardavimo paslauga.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos paslaugai nepriskiriamos.	Nepaskirstoma

Verslo vienetų/paslauga	Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų priskyrimo principas	Paskirstymo principas
3. Nereguluojamos veiklos verslo vienetas.	Priskiriamos Bendrovės nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, susijusios su tais turto vienetais (ar jų dalimi), kurie neįtraukti į 1-2 punktus. Turto vienetais nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos skaičiuojamos taikant su VERT suderintus nusidėvėjimo normatyvus, išskyrus sąnaudas, priskirtinas padaliniais, kurie nėra susiję su reguliuojamų paslaugų teikimu.	Tiesioginės sąnaudos priskiriamos tiesiogiai; netiesioginės sąnaudos paskirstomos pagal 5 lentelės 2-ą, 4-ą kriterijus bei (1) formulę; bendrosios sąnaudos priskiriamos pagal Taisyklių 28 punktą

7. Finansinės veiklos pajamos ir sąnaudos

Finansinės veiklos pajamos ir sąnaudos apskaitomos nereguluojamos veiklos verslo vienetuose, išskyrus paskolų palūkanas ir kitas su paskolų aptarnavimu susijusias sąnaudas, kurios tiesiogiai sietinos su EK (šios sąnaudos priskiriamos nepaskirstomųjų grupei).

8. Leistinos investicijų gražos sąnaudos ir kapitalo poreikis paslaugoms

Leistinos investicijų gražos sąnaudos reguliuojamoms paslaugoms (1.1, 2.1, 2.2) apskaičiuojamos kaip leistinos investicijų gražos normos, kuri nustatoma remiantis Metodikos 26 punktu, ir atitinkamai reguliuojamai paslaugai teikti naudojamos kapitalo apimtį sandauga. Naudojamo kapitalo apimtį einamiesiems metams yra įvertinama, kaip ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto naudojamo paslaugai teikti vertė ankstesniųjų metų gruodžio 31 d. atėmus turto dalį, įsigytą už dotacijas ar subsidijas, bei pridėjus einamaisiais metais atliktas investicijas. Leistinos investicijų gražos sąnaudos paskirstomos paslaugoms remiantis faktine paslaugoms naudojamu kapitalo apimtimi.

Užkonservuotam materialiajam ir nematerialiajam turtui leistinos investicijų gražos sąnaudos nėra skaičiuojamos. Jeigu nors dalį konkretaus mėnesio turtas nebuvo užkonservuotas, jam skaičiuojamos leistinos investicijų gražos sąnaudos už visą mėnesį.

Leistinos investicijų gražos sąnaudos 1.5 paslaugoms apskaičiuojamos remiantis Šilumos kainų metodika.

Leistinos investicijų gražos sąnaudos paskirstomos lygiomis dalimis per metus, t.y. per mėnesį reguliavimo apskaitos sistemoje pripažįstama po 1/12 metinių leistinos investicijų gražos sąnaudų.

9. Ilgalaikio turto paskirstymas verslo vienetams ir paslaugoms

Bendrovė atkreipia dėmesį, kad ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinė vertė reguliuojamos veiklos ataskaitose, parengtose remiantis Taisyklėmis, nesutaps su šio turto likutine verte Bendrovės finansinėse ataskaitose, parengtose pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus. Ilgalaikio turto likutinė vertė 1.1-3 paslaugoms apskaičiuojama remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais, išskyrus turto vienetų, priskirtinus padaliniais, kurie nėra susiję su reguliuojamų paslaugų teikimu. Bendrovė reguliuojamoje veikloje naudojamus ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus (aktualią versiją) VERT pateikė 2021 m. rugpjūčio 12 d. raštu Nr. SD-306. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinė vertė visam

301071 ir 301072 padalinių turtui, įskaitant turtą, priskirtą 3 verslo vienetui, apskaičiuojama remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais.

Priskiriant atitinkamo padalinio ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą, kurio likutinė vertė apskaičiuota remiantis su VERT suderintais normatyvais, paslaugoms, remiamasi Bendrovės finansinėje apskaitoje atitinkamiems padaliniams priskirto ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų sąrašu.

Žemiau pateikiamas paaiškinimas (9 lentelė) kaip padalinių ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas priskiriamas atitinkamiems verslo vienetams ir paslaugoms⁵. Analogiškai paslaugoms priskiriamos ir nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos. Atkreiptinas dėmesys, kad paslaugoms skirstomas ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas yra skirstomas pilna apimtimi, tačiau įsipareigojimų pusėje įtraukiant ir dotacijas, todėl į atitinkamai reguliuojamai veiklai priskiriamą kapitalo apimtį ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas, sukurtas už dotacijas, neįtraukiamas.

Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas reguliuojamoms paslaugoms priskiriamas vadovaujantis Taisyklių 13 punktu. Bendrovė rengia ir Tarybai teikia verslo vienetų ir paslaugų ilgalaikio turto vertės ir nusidėvėjimo ataskaitas vadovaujantis Taisyklių 41.3 papunkčiu.

Vadovaujantis Taisyklių 20.3 papunkčiu, kuriame numatyta, kad elektros energetikos įmonė, suderinusi su Taryba, gali taikyti ilgesnius, nei Tarybos nustatyti ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus, o išimtiniais atvejais, ekspertiniu vertinimu įvertinus atskirų turto vienetų būklę, gali būti pratęstas tik šių turto vienetų naudingo tarnavimo laikas, nekeičiant visos turto grupės nusidėvėjimo normatyvo ir apie tai informuojant Tarybą, Bendrovė tam tikriems turto vienetams taiko ilgesnius nei Tarybos numatytus nusidėvėjimo normatyvus.

Atkreiptinas dėmesys, kad atsižvelgiant į Taisyklių nuostatas, Tarybai atnaujinus Taisyklių numatytus naudingo tarnavimo terminus, Bendrovė reguliariai teikia Tarybai informaciją apie atskiroms turto grupėms taikomus ilgesnius nei Tarybos nustatytus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus, kai Tarybos nustatyti nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai negali būti pritaikyti, kas Bendrovės vertinimu, laikytina išimtiniu atveju. Atitinkamai, Bendrovė 2021 m. rugpjūčio 12 d. raštu Nr. SD-306 (toliau – Raštas Nr. 2), įvertinusi atskirų turto grupių naudingo tarnavimo laiką, pateikė Tarybai prašymą suderinti ilgesnius nei Tarybos nustatytus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus turto grupėms ir vienetams, kuriems Tarybos nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas negali būti pritaikytas.

Situacija, kai Tarybos nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas negali būti pritaikytas susidaro tuo atveju, kai Tarybos nustatytas nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas yra trumpesnis už faktinį turto naudingo tarnavimo laiką. Tarybos 2015 m. liepos 1 d. raštu Nr. R2-(E)-2228 pateiktame išaiškinime dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo ir amortizacijos normatyvų taikymo Taryba pateiktuose skaičiavimo pavyzdžiuose referuoja į finansinio normatyvo taikymą tais atvejais, kai Tarybos nustatytas normatyvas negali būti pritaikytas.

⁵ Padalinių 301060, 301078, 301069 ir 301040 ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų, kurie, remiantis VERT pateiktu sąrašu, nepriskirtini reguliuojamai veiklai, bei atitinkamų padalinių kito ilgalaikio turto, kuris remiantis Taisyklėmis nepriskirtinas reguliuojamai veiklai, vertė (toks turtas siejamas su paslaugomis 1.1, 1.3, 1.5, 2.1, 2.2 paslaugomis) priskiriama prie nepaskirstomo turto. Į šią grupę taip pat patenka visa nebaigtos statybos likutinė vertė.

9 lentelė. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto priskyrimo verslo vienetams ir paslaugoms principai

Verslo vienetas/paslauga	Ilgalaikio turto priskyrimo principai	Paskirstymo principas
1. Elektros energijos gamybos kondensacinėje elektrinėje veikla:	Apima ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinę vertę iš 1.1-1.5 punktų.	
1.1. Pakaitos rezervo paslauga;	Priskiriama ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų, susijusių su paslaugą teikiančiais elektros energijos gamybos blokais, likutinė vertė bei atitinkamai tiems blokams tenkanti bendrastotinių įrenginių likutinė vertė, įskaitant paslaugą teikiančiams blokams tenkančių avarinių dalių vertę. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginis turtas priskiriamas tiesiogiai; netiesioginis turtas paskirstomas pagal 5 lentelės 1-ą, 2-ą ir 5-ą kriterijus
1.2. Komerčinės elektros energijos gamyba (Pakaitos rezervo paslauga);	Ilgalaikis turtas paslaugai nepriskiriamas.	Nepaskirstoma
1.3. Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga;	Priskiriama ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų, susijusių su paslaugą teikiančiais elektros energijos gamybos blokais, likutinė vertė bei atitinkamai tiems blokams tenkanti bendrastotinių įrenginių likutinė vertė, įskaitant paslaugą teikiančiams blokams tenkančių avarinių dalių vertę. Aprašo priede Nr. 1, 1 lentelėje, nurodyti įrenginiai, priskiriami paslaugoms.	Tiesioginis turtas priskiriamas tiesiogiai; netiesioginis turtas paskirstomas pagal 5 lentelės 1-ą, 2-ą ir 5-ą kriterijus
1.4. Komerčinės elektros energijos gamyba (Izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo paslauga);	Ilgalaikis turtas paslaugai nepriskiriamas.	Nepaskirstoma
1.5. Reguluojama šilumos gamyba EK;	Paslaugai priskiriama 301071 bei 301072 padalinių ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinės vertės (įskaitant avarines dalis) dalis, nustatyta remiantis VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimu Nr. O3-57 „Dėl „Lietuvos energijos gamyba“, AB turto ir sąnaudų atskyrimo principų aprašo derinimo“ įtvirtintomis nuostatomis. Taip pat atskirais VERT nutarimais suderintų (investicijų) ir reguliuojamai šilumos gamybai priskirtų turto vienetų likutinių verčių dalis.	Tiesioginis turtas priskiriamas tiesiogiai
2. Kitos reguliuojamos veiklos verslo vienetas:	Apima 2.1-2.2 punktų ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinę vertę.	
2.1. Dažnio atkūrimo rezervo paslauga;	Paslaugai priskiriama 301040 padalinio ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likutinės vertės (įskaitant avarines dalis) dalis, priklausanti nuo LITGRID AB iš KHAE faktiškai užsakytų balansavimo pajėgumų kiekių.	Tiesioginis turtas priskiriamas pagal 5 lentelės 4-ą kriterijų
2.2. Totalios elektros energetikos sistemos avarijos prevencijos ar likvidavimo paslauga;	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertė paslaugai priskiriama remiantis KHE ir KHAE darbuotojų atitinkamai paslaugai priskirtu turto vienetų sąrašu. Turto vienetams likutinė vertė apskaičiuojama remiantis su VERT suderintais ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvais.	Tiesioginis turtas priskiriamas tiesiogiai

Verslo vienetas/paslauga	Ilgalaikio turto priskyrimo principai	Paskirstymo principas
2.3. Elektros energijos, pagamintos perdavimo sistemos operatoriui aktyvavus antrinį avarinį aktyviosios galios rezervą, pardavimo paslauga.	Ilgalaikis turtas paslaugai nepriskiriamas.	Nepaskirstoma
3. Nereguliuojamos veiklos verslo vienetas.	Priskiriama Bendrovės ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vienetų (ar jų dalies) likutinė vertė, kuri nėra įtraukta į 1-2 punktus, įskaitant kitą ilgalaikį Bendrovės turtą. Į 1-2 punktus neįtrauktiems turto vienetams likutinė vertė apskaičiuojama taikant su VERT suderintus nusidėvėjimo normatyvus, išskyrus turto vienetus, priskirtinus padaliniams, kurie nėra susiję su reguliuojamų paslaugų teikimu.	Tiesioginis turtas priskiriamas tiesiogiai bei pagal 5 lentelės 2-ą, 4-ą kriterijus

Priedai:

1. Aprašo specialioji dalis, 1 lapas.
2. Bendrovės sąskaitų planas, MS Excel formatu.
3. Ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvai, 1 lapas.
4. VERT 2014 m. vasario 20 d. nutarimas Nr. O3-57, 12 psl.